รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์

จัดทำโดย นายรัชภูมิ เวียงสิมา
รหัส 9805

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์

จัดทำโดย นายรัชภูมิ เวียงสิมา
รหัส 9805

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

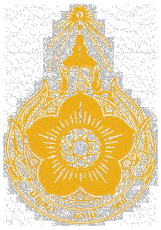

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

ลงชื่อ.....

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(นางสาวบรรจงจิตต์ อังศุสิงห์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(นายอารักษ์ พรหมณี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ไม่ใช่มิติการสู้รบหรือรุกรานด้วยกำลังทางการทหารเช่นเดิม แต่เป็นภัยคุกคามในยุคความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีลักษณะสำคัญ คือ “เป็นภัยที่มีความคลุมเครือ เชื่อมโยงหลายประเด็นหลายมิติ ไม่จำกัดพื้นที่ และสร้างความเสียหายรุนแรงเป็นวงกว้าง” ในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงประเด็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งหน่วยงานด้านการข่าวและความมั่นคง ต่างเร่งกำหนดยุทธศาสตร์และปรับกระบวนการทำงาน ให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ดังกล่าวให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษาพบว่า แนวทางสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยการทำงานของหน่วยงานด้านการข่าว คือ การจัดตั้งการบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ ของหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถบริหารจัดการและพัฒนาสร้างกลไกให้เกิดการบูรณาการงานข่าวกรองทางไซเบอร์ ได้เท่าทันต่อการรับมือกับความท้าทายภายใต้สภาวะแวดล้อมความมั่นคงในบริบทใหม่ โดยเฉพาะต่อปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ การบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์ ยังเป็นการดำเนินงานตามภารกิจข่าวกรองที่สอดรับและระบุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ประเด็นด้านความมั่นคง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ(พ.ศ.2566 - 2570) เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข

อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนการบูรณาการในภารกิจป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ของหน่วยงานความมั่นคงที่ผ่านมา ได้พบปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ สรุปได้คือ 1) องค์กรต่าง ๆ ขาดความเชื่อมั่นในการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน 2) หน่วยงานในเครือข่ายมีวัฒนธรรมการทำงานและกฎระเบียบที่แตกต่างกัน 3) ข้อจำกัดด้านทรัพยากรของแต่ละหน่วยงาน 4) การขาดมาตรฐานกลางรวมทั้งช่องทางในการแบ่งปันข้อมูล และ 5) การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการแบ่งปันข้อมูลระหว่างองค์กร ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขหรือพัฒนา ประกอบด้วย 1) จัดตั้งหน่วยงานเป็นเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ ตามแผน 5 ปี 2) กำหนดช่องทางการสื่อสาร หรือพัฒนาเชื่อมโยงแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์ และ 3) การพัฒนากลยุทธ์การสร้างสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่บูรณาการทั้งระดับนโนบาย และระดับปฏิบัติ ซึ่งหากดำเนินการสำเร็จจะช่วยยกระดับศักยภาพในภารกิจการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถสร้างกลไกการบูรณาการอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองที่สำคัญไปใช้สืบสวนขยายผล ระงับยับยั้งหรือลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา เพื่อปกป้องผลประโยชน์ความมั่นคงของชาติ และประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์" เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 98 สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี 2566 ได้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยไปได้ด้วยดี โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ จากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายธนากร บัวรัษฎ์ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ที่กรุณามอบโอกาสให้ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์สำคัญของผู้ที่จะก้าวไปสู่นักบริหารที่ควรเข้ารับการศึกษาและเสริมสร้างความรู้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มที่ 5 / อดีตเลขาธิการ ส.ป.ก. ที่เต็มเปี่ยมด้วยความเมตตาในการดูแลชี้แนะแนวทางสำคัญต่างๆ อย่างใกล้ชิด ตลอดกระบวนการจัดทำรายงานตั้งแต่ต้นจนกระทั่งแล้วเสร็จ ท่านอาจารย์บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ และท่านอาจารย์อารักษ์ พรหมณี ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่สำคัญเพิ่มเติม ในการรายงานความก้าวหน้า ซึ่งช่วยให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณนายอริยะ สกุลแก้ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ตลอดจนทีมงานทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำอย่างดียิ่งตลอดหลักสูตร รวมทั้งผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 98 ทุกท่าน ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือแนะนำ และร่วมการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้การฝึกอบรมครั้งนี้ มีความสมบูรณ์แบบทั้งเนื้อหา คุณภาพการเป็นผู้นำ และการมีเครือข่ายในกลุ่มผู้บริหารจากหน่วยงานต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนต่อไป

นายรัชภูมิ เวียงสิมา
15 สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ง
กิตติกรรมประกาศ จ
สารบัญ ฉ
สารบัญตาราง ช
สารบัญภาพ ซ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย 1
    1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ 1
    1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย 7
    1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย 10
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ 11
    2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา 11
    2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย 17
    2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ 28
3. แผนพัฒนาตนเอง 30
    3.1 การวิเคราะห์ตนเอง 30
    3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง 30
    3.3 ผลการพัฒนาตนเอง 31
บรรณานุกรม 44
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล 46

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานประชาคมที่มีบทบาทนำในด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ 22
ตารางที่ 2.2 สรุปตัวอย่างภารกิจของศูนย์ประสานข่าวกรองทางไซเบอร์ในต่างประเทศ 24
ตารางที่ 2.3 แผนขับเคลื่อนการบูรณาการเครือข่ายด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ ระยะ 5 ปี ของ สขช. 26
ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบการดำเนินการก่อนและหลังการจัดตั้ง (AS – IS / TO -BE) 27
ตาราง IDP 1 การวิเคราะห์ตนเอง 32
ตาราง IDP 2 ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา 35
ตาราง IDP 3 แผนพัฒนารายบุคคล : ระยะเวลา 2 ปี 37
ตาราง IDP 4 แผนพัฒนารายบุคคล : ระยะเวลา 2 เดือน (ระหว่างการฝึกอบรม นบส.1) 40
ตาราง IDP 5 ผลการพัฒนาตนเองระยะ 2 เดือน (ระหว่างการฝึกอบรม นบส. 1) 42

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 ความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 7
ภาพที่ 1.2 โครงสร้างการบริหาร สำนักข่าวกรองแห่งชาติ 7
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองวงรอบข่าวกรอง 19
ภาพที่ 2.2 NIST Cyber Security Framework 20

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

2.1.1 ปัญหาและความท้าทายที่เลือกศึกษา

2.1.1.1 บริบทสถานการณ์ความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ในยุคก่อนที่โครงข่ายอินเทอร์เน็ต World Wide Web (www.) จะแพร่หลายไปทั่วโลก เมื่อปี พ.ศ.2536 สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงแบบเดิม ถูกตีกรอบอยู่ที่ภัยคุกคามทางทหาร (military threat) ที่มักเกิดขึ้นในรูปแบบของสงครามระหว่างรัฐ นำกำลังเข้าสู้รบเพื่อผลประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ อำนาจ ดินแดน และทรัพยากร ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่จำกัดและสามารถบริหารจัดการได้ ภายใต้ขอบเขตอำนาจรัฐของประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่หลังจากห้วงเวลาดังกล่าวเป็นต้นมา การติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก ได้ทำให้ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ขยายขอบเขตกว้างขึ้น โดยมีลักษณะข้ามพรมแดน แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เชื่อมโยงกันหลายมิติหลายประเด็น จนส่งผลให้สังคมในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และประชาชนทั่วไป มีโอกาสตกเป็นเป้าหมายของการปฏิบัติการทางไซเบอร์ เพื่อถูกแสวงประโยชน์ในทางมิชอบ ที่สำคัญ คือ การลักลอบเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ การบ่อนทำลายผลประโยชน์ของบุคคลหรือองค์กรด้วยเครื่องมือทางเทคนิค ที่มีพัฒนาการซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ โปรแกรมประสงค์ร้าย หรือมัลแวร์ (Malware) ซึ่งออกแบบมาสำหรับดักรับการสื่อสารของเป้าหมาย ขโมยข้อมูล หรือสร้างความเสียหายประการอื่น

จากรายงานเชิงสถิติประเทศที่ก่อเหตุโจมตีทางไซเบอร์ต่อประเทศต่าง ๆ ของโลกในห้วง พ.ศ. 2565 ข้อมูลโดยบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ พบว่า **กลุ่มประเทศต้นทางที่มีพฤติกรรมเจาะช่องโหว่ของระบบโดยโจมตีไปยังประเทศอื่น ๆ รวมทั้งไทย จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ 1) สหรัฐฯ ร้อยละ 30 2) จีน ร้อยละ 15 3) ไทย เนเธอร์แลนด์ และรัสเซีย ประเทศละร้อยละ 5 ของการโจมตีที่เกิดขึ้นทั้งหมด** ทั้งนี้ยังไม่อาจยืนยันได้ว่าประเทศดังกล่าวเป็นผู้ก่อเหตุโจมตีด้วยตนเอง หรือถูกลักลอบแสวงประโยชน์ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเครือข่ายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือก่อเหตุโจมตีไปยังประเทศอื่น ๆ ดังจะเห็นได้ว่าบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ **ส่งผลให้มาตรการรับมือภัยคุกคามในรูปแบบเดิม ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในการนี้จะกล่าวเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์** มีความเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาอื่นๆ หลายมิติและมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจำนวนมาก อีกทั้งมีพลวัตอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์มีปริมาณมหาศาล จนเป็นไปได้ยากที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะสามารถดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจำนวนมากดังกล่าว รวมถึงการบริหารจัดการหรือใช้ประโยชน์ข้อมูล ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างครอบคลุมในทุกมิติของความมั่นคง

2.1.1.2 ความท้าทายในภารกิจด้านความมั่นคงปัจจุบัน

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ Non-Traditional Threats ยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจน แต่อาจสรุปในภาพรวมได้ คือ ภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัย ความสงบสุข และการพัฒนาของสังคมและมนุษย์ชาติ หรือภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเกือบทุกมิติที่เกิดขึ้นหลังยุคสงครามเย็น เป็นภัยคุกคามด้านต่าง ๆ ที่ซับซ้อนหลากหลายมิติทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ สืบเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม กระแสโลกาภิวัตน์ และนวัตกรรมต่าง ๆ **ประเด็นความท้าทายของภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีลักษณะ “ไม่ชัดเจน คลุมเครือ เชื่อมโยงหลายมิติ ไม่จำกัดพื้นที่ และสร้าง**

ความเสียหายเป็นวงกว้าง" โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยากในการระบุและเจาะจงว่า สิ่งที่เผชิญอยู่นั้นมีรายละเอียดอย่างไร เช่น เป็นภัยคุกคามรูปแบบใด ใครเป็นตัวแสดง และมีเหตุผลอะไร

ยกตัวอย่างเช่น **การโจมตีทางไซเบอร์ต่อโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในไทย** การโจมตีดังกล่าวอาจเป็นการโจมตีโดยตัวแสดงที่เป็นรัฐ หรือไม่ใช่รัฐก็ได้ อาจมาจากภายในประเทศหรือนอกประเทศ อาจมีสาเหตุจากปัญหาทางการเมือง หรืออาจเกิดขึ้นเพียงเพื่อต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือธุรกิจบางประการ อาจเป็นการก่อการร้าย หรืออาจเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการทางทหารจากประเทศอื่น หรืออาจเป็นเพียงการก่อกวนเพื่อผลประโยชน์บางอย่างเป็นต้น **ประเด็นสำคัญ คือการโจมตีทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลซึ่งเป็นสถานที่ที่ไม่ใช่พื้นที่การสู้รบ** แสดงให้เห็นว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่สามารถเกิดขึ้นในพื้นที่ที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากความท้าทายในประเด็นภัยคุกคามแล้ว **ยังมีความท้าท้ายของหน่วยความมั่นคง** สรุปดังนี้

1) ประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตรายงานข่าวกรอง ต้องมีคุณภาพสูงขึ้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ไขปัญหาได้ทันกับสถานการณ์

2) การเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติการ วิธีการ เทคโนโลยี และกระบวนการทำงานของหน่วยข่าวหน่วยความมั่นคง เพื่อป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ได้ทันสถานการณ์และเวลา

3) การเพิ่มประสิทธิภาพของ จนท. และบุคลากร ให้มีทักษะ ความรู้ความเข้าใจ หรือมีศักยภาพทางไซเบอร์ เทคโนโลยี การวิเคราะห์ ให้ทันสมัยเพียงพอที่จะรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

2.1.1.3 การปรับตัวของหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และเทคโนโลยี ซึ่งเปลี่ยนผ่านจากยุคข้อมูลข่าวสารตั้งแต่ปี พ.ศ.2516 เข้าสู่ยุคดิจิทัลเมื่อปี พ.ศ.2551 ประกอบกับทุกประเทศเผชิญกับสภาวะ BANI world กล่าวคือ ตกอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความเปราะบาง (Brittle) มีความกังวล (Anxious) คาดเดาได้ยาก (Nonlinear) และคลุมเครือ (Incomprehensible) ซึ่งเป็นสภาพบังคับให้ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มายกระดับประสิทธิภาพกระบวนการทำงานขององค์กร

ขณะที่หน่วยความมั่นคง จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเช่นเดียวกับองค์กรในภาคส่วนอื่น เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามในปัจจุบัน ซึ่งมีการปฏิบัติการทางไซเบอร์ที่มีเทคนิคชั้นสูง กล่าวคือใช้วิธีเจาะระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยของบุคคล เอกสาร และสถานที่ เพราะปัจจุบันการรักษาความปลอดภัยล้วนแต่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการทั้งสิ้น รัฐบาลหลายประเทศจึงเร่งพัฒนานโยบายและกฎหมายใหม่ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศและระบบสาธารณูปโภค อันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ดังเช่น ที่ไทยได้ผลักดันกฎหมายใหม่หลายฉบับ เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยเฉพาะ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 มุ่งเน้นการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ระดับประเทศในภาพรวม ซึ่งกำหนดให้มีกลไกการทำงาน คือ คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กมช.) เป็นระดับนโยบายมี นรม. เป็นประธาน **คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) เป็นระดับการกำกับดูแลการดำเนินงานตามนโยบาย มี รมว.กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน ซึ่งผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง** และสำนักงาน

คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐมีคณะกรรมการบริหารสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กบส.) ดูแลการบริหาร สนง.

ส่วน **สำนักข่าวกรองแห่งชาติ** ได้ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ **ตามอำนาจหน้าที่ใน พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562** เช่น มาตรา 5 บัญญัติให้ สขช. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน รวมทั้ง ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รายงานต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ นอกเหนือจากการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง ประเด็นที่ 15

2.1.2 สภาพปัญหาที่ผ่านมา แนวโน้มในอนาคต และผลกระทบ

2.1.2.1 สถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ คือ การกระทำใด ๆ โดยมิชอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์ที่มุ่งหมายสร้างความเสียหายต่อระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูล คอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหลายกรณีอาจจัดว่าเข้าข่ายของการทำสงครามอสมมาตร (Asymmetric warfare) หากฝ่ายปฏิปักษ์สามารถใช้ปฏิบัติการทางไซเบอร์ โจมตีโครงสร้างพื้นฐานของคู่ขัดแย้งได้โดยไม่ต้องมีการเผชิญหน้าทางทหารแบบดั้งเดิม เนื่องจากปฏิบัติการทางไซเบอร์เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูง ในการเข้าถึงข้อมูลสำคัญของเป้าหมาย และยังสามารถสร้างความเสียหายได้เป็นวงกว้างในเวลารวดเร็ว ผ่านการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่มีข้อจำกัดด้านพรมแดนทางกายภาพ **จากรายงานสถิติรูปแบบการโจมตีทางไซเบอร์ในห้วง 2565 ข้อมูลโดยบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ พบรูปแบบการก่อเหตุโจมตีสูงสุด 4 ลำดับ** ดังนี้ 1) การโจมตีโดยการฝังโค้ดประสงค์ราย (Malicious Code) ร้อยละ 54 2) การโจมตีเพื่อขัดขวางการให้บริการ (Availability) ร้อยละ 18 3) การโจมตีโดยการรวบรวมจุดอ่อนของระบบ (Information Gathering) ร้อยละ 16 และ 4) การโจมตีโดยการลอบบุกรุกระบบ (Intrusion) ร้อยละ 12

ทั้งนี้ อาจจัดประเภทของผู้ก่อเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่สำคัญเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มอาชญากรทางไซเบอร์ (Cybercriminal) มีมูลเหตุจูงใจหลัก คือ ผลประโยชน์ทางการเงิน อีกทั้งมีการก่อเหตุในลักษณะข้ามชาติ ผ่านการให้บริการโจมตีทางไซเบอร์ในเชิงพาณิชย์ (Crime-as-a-Service - CaaS) ทำให้อาชญากรที่ไม่มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ สามารถเข้าถึงเครื่องมือสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น มัลแวร์ขโมยข้อมูล (Trojan) และมัลแวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) เพื่อขโมยข้อมูลแล้วนำไปรีดไถทรัพย์จากบุคคล หรือองค์กรที่มีแนวโน้มจะสร้างผลตอบแทนได้มาก เช่น สถาบันการเงิน องค์กรธุรกิจ บริการที่สำคัญของภาครัฐ รวมถึงประชาชนทั่วไปที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงทางออนไลน์ จึงเป็นภัยคุกคามที่ได้รับความสนใจจากสังคม แต่ยากต่อการติดตามดำเนินคดีเนื่องจากมีอุปสรรคในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก เพราะจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ อาทิ การปราบปรามกลุ่มแฮ็กเกอร์รับจ้าง กลุ่มนายหน้าซื้อขายข้อมูลคอมพิวเตอร์ แก๊งคอลเซ็นเตอร์ เว็บไซต์พนัน เว็บไซต์หลอกลวงลงทุน และเว็บไซต์ค้าสิ่งของผิดกฎหมาย เป็นต้น

2) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางไซเบอร์ (Hacktivist) มีมูลเหตุจูงใจหลัก คือ การขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมหรือการเมือง โดยใช้วิธีโจมตีทางไซเบอร์หรือการปฏิบัติการข่าวสารทางออนไลน์ ส่วนใหญ่มีเป้าหมายเป็นหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอื่น ๆ ที่มีความใกล้ชิดกับรัฐบาล เช่น การโจมตีเพื่อเปลี่ยนแปลงหน้าเว็บไซต์ (Web defacement) การเจาะระบบฐานข้อมูลขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่รัฐ แล้วนำไปเผยแพร่

และการโจมตีเพื่อขัดขวางการให้บริการ (Distributed Denial of Service - DDoS) เพื่อทำให้เว็บไซต์ขององค์กรไม่สามารถเข้าใช้งานได้ ซึ่งมุ่งผลทำลายภาพลักษณ์ของรัฐบาลหรือกลุ่มผลประโยชน์ ที่เป็นฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น การก่อเหตุของกลุ่ม Hacktivist จึงมีแนวโน้มสอดรับกับระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองหรือสังคมในแต่ละช่วงเวลา

3) กลุ่มแฮ็กเกอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ (State-Sponsored Hacker) เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพทางเทคนิคสูงและเน้นการแฝงตัวในระบบ หรือ Advanced Persistent Threat (APT) มีมูลเหตุจูงใจหลัก คือ การจารกรรมข้อมูลความลับทางราชการ หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงการปฏิบัติการข่าวสาร และการโจมตีทางไซเบอร์ต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อบ่อนทำลายผลประโยชน์ของฝ่ายตรงข้าม โดยไทยมีแนวโน้มตกเป็นเป้าหมายของกลุ่ม APT เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่แข่งขันอิทธิพลระหว่างกลุ่มประเทศมหาอำนาจทั้งในและนอกภูมิภาค

2.1.2.2 ภัยคุกคามจากการปฏิบัติการข่าวกรองทางการสื่อสารของประเทศต่าง ๆ

การแย่งชิงอิทธิพลทางภูมิรัฐศาสตร์ และการแข่งขันทางเทคโนโลยีระหว่างชาติมหาอำนาจเพื่อกำหนดทิศทางของระเบียบโลกใหม่ เป็นมูลเหตุที่ทำให้รัฐบาลต่าง ๆ เร่งยกระดับศักยภาพการปฏิบัติการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง (หมายถึง การกระทำใด ๆ เพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ ความเคลื่อนไหว และวิถีของบุคคลหรือองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจมีพฤติการณ์เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงการดำเนินการต่อต้านบุคคลหรือองค์กรใดที่มุ่งหมายจะได้ไปซึ่งความลับของชาติ หรือก่อเหตุจารกรรม บ่อนทำลาย ก่อวินาศกรรม การก่อการร้าย หรือการอื่นใดอันเป็นภัยคุกคามต่อชาติ) ในระยะที่ผ่านมา **ฝ่ายความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ จึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถด้าน “การข่าวกรองทางการสื่อสาร” โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้า เช่น ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระบบเรียนรู้อัตโนมัติ (Machine Learning) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ไปพัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสร้างความได้เปรียบเหนือกว่าประเทศคู่แข่งขันอื่น ๆ ผ่านการปฏิบัติการทางไซเบอร์ในลักษณะเชิงรุก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวกรองของเป้าหมาย**

แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนได้จาก พฤติกรรมของกลุ่มแฮ็กเกอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐซึ่งอยู่เบื้องหลังการจารกรรมข้อมูลความลับทางราชการ และทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งโจมตีทางไซเบอร์ต่อระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศของฝ่ายปฏิปักษ์ ดังนั้นจึงตรวจพบความเคลื่อนไหวลักษณะดังกล่าวมาก ในประเทศที่เป็นคู่ขัดแย้งหรือตกอยู่ในพื้นที่แย่งชิงอิทธิพลระหว่างมหาอำนาจ เช่น รัสเซีย ยูเครน จีน ไต้หวัน คาบสมุทรเกาหลี ภูมิภาคตะวันออกกลาง และเอเชียแปซิฟิก รวมถึงเขตแดนของสหรัฐฯ และพันธมิตร

2.1.2.3 แนวโน้มในอนาคต สถานการณ์และภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อน รุนแรงมากขึ้นและมีความเชื่อมโยงระหว่างกันในทุกมิติ การคาดการณ์สถานการณ์จึงกระทำได้ยากมากขึ้น **โดยแนวโน้มสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น พร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งในไทยและทั่วโลกที่มีจำนวนมหาศาล จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เทคโนโลยีไซเบอร์ กลายเป็นภัยคุกคามในวงกว้างทวีความรุนแรงซับซ้อนมากขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวตามการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่** จากสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรองต้องมีความพร้อมกับสถานการณ์ภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ

สามารถบริหารจัดการให้เกิดการบูรณาการงานข่าวกรอง ได้เท่าทันต่อการรับมือกับความท้าทายภายใต้สภาวะแวดล้อมความมั่นคง ในบริบทใหม่ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว

2.1.2.4 ผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่อผลประโยชน์แห่งชาติของไทย

1) ผลกระทบด้านความมั่นคง-การทหาร มาจากปฏิบัติการจารกรรมทางไซเบอร์ของกลุ่มแฮ็กเกอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ที่ส่วนใหญ่มุ่งเป้าต่อหน่วยงานระดับนโยบายด้านการต่างประเทศ กลาโหม ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ การปกครองส่วนภูมิภาค รวมถึงผู้ให้บริการโทรคมนาคมแก่หน่วยงานดังกล่าว และสถาบันอุดมศึกษา โดยมีรูปแบบการโจมตีที่พบบ่อยครั้ง เช่น การเจาะระบบอีเมลของเจ้าหน้าที่ การปลอมแปลงหน้าเว็บไซต์สำหรับเข้าใช้งานเครือข่ายภายในองค์กร และการส่งอีเมลหลอกลวงแบบเฉพาะเจาะจงเป้าหมาย เพื่อแพร่กระจายมัลแวร์ขโมยข้อมูล อาทิ ShadowPad และ PlugX ซึ่งปรากฏข่าวสารว่ามีความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการทางไซเบอร์ของจีนในหลายพื้นที่ทั่วโลก โดยถูกดัดแปลงคุณสมบัติให้แตกต่างไปจากเดิมอย่างต่อเนื่องเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังปรากฏข่าวสารกลุ่มอาชญากรทางไซเบอร์เจาะระบบหน่วยงานภาครัฐในไทย เพื่อขโมยข้อมูลไปขายให้กลุ่มแฮ็กเกอร์ที่มีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลต่างชาติ รวมถึงพบสิ่งบ่งชี้การโจมตีทางไซเบอร์ (Indicator of Compromise - IOCs) ที่มีความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการทางไซเบอร์ของประเทศอื่น ๆ เช่น เวียดนาม เกาหลีเหนือ รัสเซีย และอิหร่าน เป็นต้น

2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ-สังคม มาจากกลุ่มอาชญากรทางไซเบอร์ ส่วนใหญ่ใช้วิธีโจมตีทางไซเบอร์ด้วย Ransomware ต่อองค์กรขนาดใหญ่ทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยเปิดเผยการก่อเหตุต่อสาธารณะเพื่อสร้างแรงกดดันให้องค์กรที่ตกเป็นเหยื่อ ยอมจ่ายเงินแลกกับการไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการองค์กร หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจ ตัวอย่างเหตุการณ์ที่สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรง เช่น **1) การโจมตีสถานพยาบาล** โดยเข้ารหัสข้อมูลประวัติการรักษาของผู้ป่วย ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของโรงพยาบาล จนไม่สามารถให้บริการได้ **2) การโจมตีผู้ให้บริการแพลตฟอร์มซื้อขายสินค้าออนไลน์** ผู้ให้บริการโทรคมนาคม และผู้ให้บริการระบบสาธารณูปโภค โดยขโมยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ รวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินไปประมูลขายต่อให้กลุ่มแฮ็กเกอร์ในเว็บไซต์ใต้ดิน (Dark web) ที่สามารถเข้าถึงได้จากทั่วโลก ซึ่งมีแนวโน้มจะถูกนำไปแสวงประโยชน์ต่อเหยื่ออย่างเฉพาะเจาะจงต่อไป และ **3) ขบวนการหลอกลวงทางออนไลน์** โดยมีการแพร่มัลแวร์ขโมยเงินผ่านแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ที่ปลอมแปลงขึ้น ซึ่งมีประชาชนตกเป็นเหยื่อจำนวนมากและยากต่อการสืบสวนติดตามและบังคับใช้กฎหมายดำเนินคดี เพราะผู้ก่อเหตุมีฐานปฏิบัติการอยู่ในต่างประเทศ

3) ผลกระทบด้านสังคม-จิตวิทยา มาจากการโจมตีทางไซเบอร์ของกลุ่ม Hacktivist ส่วนใหญ่เป็นการทำ Web defacement ต่อเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการหรือบุคคลสำคัญ รวมถึงการขโมยข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือ ซึ่งมักเกิดขึ้นในห้วงที่มีสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศ นอกจากนี้ ยังมีภัยคุกคามจากการปฏิบัติการข่าวสารที่ได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลต่างชาติ ซึ่งมุ่งเน้นเผยแพร่ข้อมูลที่บ่อนทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกลุ่มการเมือง/กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับตน ขณะที่สนับสนุนการขยายผลเนื้อหาข่าวสารที่เป็นคุณต่อกลุ่มที่เป็นฝ่ายเดียวกับตน โดยการปฏิบัติการจะมีทิศทางสอดคล้องกับบริบทความขัดแย้งด้านนโยบายต่างประเทศของกลุ่มมหาอำนาจ ที่เข้ามาแผ่ขยายอิทธิพลใน ASEAN เช่น ประเด็นสถานการณ์สู้รบบริเวณชายแดนเมียนมา ข้อพิพาทการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากต่างชาติ และการ

ผลักดันข้อตกลงด้านเขตเศรษฐกิจหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งหากไม่มีมาตรการรับมือที่เหมาะสมก็มีโอกาสบานปลายกลายเป็นผลกระทบด้านความมั่นคง-การทหาร และด้านเศรษฐกิจ-สังคม ต่อไปได้

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการ

2.1.3.1 ความจำเป็นในการจัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์

ผู้ก่อเหตุโจมตีทางไซเบอร์มีการพัฒนาเทคนิควิธีการโจมตี ที่มีความซับซ้อนและยากต่อการตรวจสอบยิ่งขึ้น ทำให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ไปดำเนินการโดยลำพังเพื่อติดตามเฝ้าระวัง หรือยุติพฤติการณ์ของกลุ่มผู้ก่อเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานด้านความมั่นคงทั่วโลก จึงเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อแบ่งปันทรัพยากรและร่วมกันปฏิบัติภารกิจ เฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางเทคนิค และการแจ้งเตือนข่าวกรองภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อให้หน่วยงานในเครือข่ายสามารถนำไปใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวของกลุ่มแฮ็กเกอร์ต่างๆ ต่อไป

นอกจากนี้ การจัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ของหน่วยประชาคมยังเป็นไปเพื่อให้สอดรับกับรูปแบบและนโยบายของ คณะทำงานแบบบูรณาการในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นตัวกลางประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์กับประชาคมโลก ยกตัวอย่าง**คณะทำงานบูรณาการด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในสหสภาพยุโรป** ดำเนินการโดย ENISA (European Union Agency for Cybersecurity) **มีวัตถุประสงค์ในการขยายขอบเขตความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้กับหน่วยงานของสมาชิกสหภาพยุโรป** ซึ่งการจัดตั้งคณะทำงานดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกมีความเป็นเอกภาพ มีศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์ที่ชัดเจน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการคาดการณ์สถานการณ์ทางไซเบอร์ล่วงหน้า เพื่อรับมือกับการโจมตีที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ

2.1.3.2 ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร

ความจำเป็นในการสร้างบุคลากร ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไซเบอร์เป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกลุ่มแฮ็กเกอร์มีพัฒนาการในการค้นหาวิธีการ ที่จะโจมตีทางไซเบอร์หรือเจาะระบบอย่างต่อเนื่อง หากบุคลากรด้านไซเบอร์ขององค์กรขาดความรู้ที่เท่าทันต่อสถานการณ์ดังกล่าว ถือเป็นจุดอ่อนสำคัญที่สุดในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ องค์กรจึงต้องกำหนดแผนการสร้างพัฒนาบุคลากรด้านไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน เพื่อยกระดับศักยภาพของบุคลากร ให้มีขีดความสามารถรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3.3 ความจำเป็นในการพัฒนาเทคโนโลยี

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร และกระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวที่จะพัฒนาทักษะองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นการลดช่องโหว่หรือจุดอ่อนจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัย เนื่องจากมัลแวร์ในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาหรือมีศักยภาพสูงจนเทคโนโลยีเดิมหรือรุ่นเก่าไม่สามารถป้องกันได้ ฉะนั้นการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ จึงสามารถป้องกันและลดความเสี่ยงจากการโจมตีทางไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปคือ จากปัญหาความซับซ้อนของภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกประเทศทั่วโลก และมีความทับซ้อนกันในหลายมิติด้านความมั่นคงของชาติ **จึงเป็นไปได้ยากที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะทำงาน**

บูรณาการเพื่อประสานความร่วมมือกับทั้งหน่วยงานภายในและต่างประเทศ ควบคู่ไปกับการเร่งพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับการเร่งพัฒนาเทคโนโลยีในการทำงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลก และสามารถคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มการโจมตี ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

2.2.1.1 แนวคิดการบริหารราชการแบบบูรณาการ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ระบุความหมายของการบริหารราชการแบบบูรณาการว่า เป็นการร่วมมือกันในระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ภารกิจที่สำคัญของรัฐในแต่ละด้าน เกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวมและมีความประหยัด โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพจากการร่วมมือปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดแนวทางในมาตรา 10 ไว้ว่า ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ หรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1) โครงสร้างส่วนราชการ ต้องมีวิธีการที่จะทำให้แต่ละหน่วยงานสามารถทำงานต่อเนื่องกันเป็นแบบยุทธศาสตร์ให้ได้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญซึ่งต้องเข้าใจว่าการทำงานตามโครงสร้างกับการทำงานตามยุทธศาสตร์นั้นไม่ใช่การเลือกทำ แต่เป็นความต่อเนื่องที่ต้องพยายามเชื่อมกันและสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างองค์กร

2) ระบบการทำงาน การบริหารงานของระบบราชการ โดยเฉพาะการทำงานแบบบูรณาการจำเป็นต้องบริหารให้เกิดสมดุลระหว่างการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ (agenda) กับการทำงานตามภารกิจ (functional) หมายความว่า การบริหารระบบราชการในอนาคต ต้องทำควบคู่กันไปทั้งการทำงานแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์และตามภารกิจของสายงานปกติ ต้องมีการกำหนดหน่วยงานกลางในการ บูรณาการเพื่อประสานการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

3) การจัดสรรงบประมาณ ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ครอบคลุม บริหารงบประมาณให้เกิดเอกภาพ ยืดหยุ่น คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์

4) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน สิ่งสำคัญจะต้องทำให้คนเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน ให้มุ่งเน้นไปที่ความสำเร็จของงานเป็นหลัก สร้างผลงานที่อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรม เป้าหมายหลักของการทำงานคือเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบไร้พรมแดน ลดขอบเขตบทบาทของหน่วยงานลง ใช้ทรัพยากรและปัญญาร่วมกัน ช่วยเหลือกันเพื่อให้งานสำเร็จโดยไม่ถือว่าไม่ใช่งานของตน เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว ง่ายดาย และมีประสิทธิภาพ

5) กลยุทธ์ในการสื่อสาร (Communication) การประสานงาน (Coordination) และ การปฏิบัติการร่วมกัน (Cooperation) โดยเฉพาะการขอรับการสนับสนุนภารกิจที่ซับซ้อน มีเกี่ยวข้องกับขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ มาก จำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดผลผลิตที่ได้จากการแบ่งปันทรัพยากรการทำงานร่วมกัน

2.2.1.2 การข่าวกรองทางไซเบอร์ และวงรอบข่าวกรอง

พื้นที่ไซเบอร์ (Cyberspace) เป็น 1 ใน 5 มิติสงคราม สำหรับการปฏิบัติการด้านความมั่นคง นอกเหนือจากพื้นที่ทางบก อากาศ ทะเล และอวกาศ โดยพื้นที่ไซเบอร์ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างมิติทั้ง 5 ดังกล่าว จึงส่งผลให้การนิยามคำว่า “ไซเบอร์” ให้ชัดเจนนั้นทำได้ยาก โดยยังคงมีการเปลี่ยนแปลงความหมายตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา และมีการขยายขอบเขตคำจำกัดความอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม Carnegie Mellon Software Engineering Institute ให้คำนิยามของ “การข่าวกรองทางไซเบอร์ (Cyber Intelligence)” ว่าเป็นวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ สืบสวน ติดตาม และคาดการณ์ความสามารถทางไซเบอร์ และการปฏิบัติการที่จะสามารถนำไปใช้เพื่อตัดสินใจสำหรับการวางแผนปฏิบัติการได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ข่าวกรองทางไซเบอร์มีขั้นตอนกระบวนการ ให้ได้มาซึ่งรายงานข่าวกรองตามทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง (Intelligence Cycle) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดทิศทางของประเด็นข่าวกรอง (Direction) ระบุหน่วยงานผู้ใช้ข่าว และ ระบุขอบเขตของข่าวสารที่จะนำเสนอให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข่าว

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข่าวสาร (Collection) ระบุแหล่งข้อมูลหรือวิธีการให้ได้มาซึ่งข่าวสารที่ผู้ใช้ข่าวต้องการทราบ

ขั้นที่ 3 การจัดการข้อมูล (Processing) จัดระเบียบข้อมูลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน เช่น เรียบเรียงข้อมูลตามลำดับเวลา/ลำดับความสำคัญ และปรับรูปแบบข้อมูลให้เป็นแบบแผนเดียวกัน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) ระบุเหตุและผลของสถานการณ์ให้เห็นความเชื่อมโยงของประเด็นต่าง ๆ โดยหากมีช่องโหว่ที่ทำให้ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ของเหตุผลได้ ให้ระบุข้อมูลที่ขาดหายไปแล้วย้อนกลับไปดำเนินการในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 5 การนำเสนอรายงานข่าวกรอง (Dissemination) จัดทำรายงานโดยเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งกำหนดช่องทางแจกจ่ายรายงานไปยังผู้ใช้ข่าวให้มีความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์กระแสตอบรับ (Feedback) กำหนดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้ข่าว เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดทำรายงานครั้งต่อไป

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองวงรอบข่าวกรอง
ของ Office of the Director of National Intelligence (2011) อ้างถึงใน Böhm, I. & Lolagar, S. (2021)

2.2.1.3 การแบ่งปันข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามกรอบแนวคิด NIST Cyber Security Framework

การปกป้องหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศในภาคส่วนต่าง ๆ ให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือด้านข่าวกรองทั้งระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามกรอบแนวคิดของ National Institute of Standards and Technology (NIST) สหรัฐฯ ซึ่งมีหลักปฏิบัติ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การระบุความเสี่ยงจากภัยคุกคาม (Identify)
ขั้นที่ 2 การปกป้องระบบจากภัยคุกคาม (Protect)
ขั้นที่ 3 การตรวจจับภัยคุกคาม (Detect)
ขั้นที่ 4 การตอบสนองเหตุการณ์ภัยคุกคาม (Respond)
ขั้นที่ 5 การฟื้นฟูความเสียหายจากภัยคุกคาม (Recover)

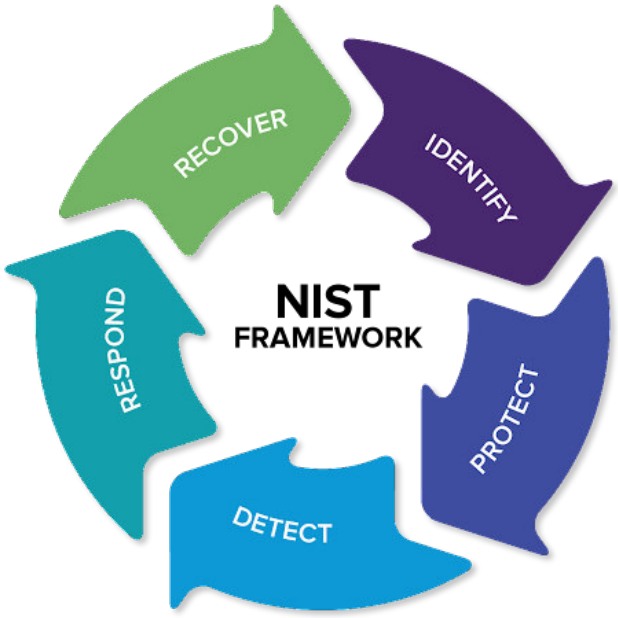

ภาพที่ 2.2 NIST Cyber Security Framework อ้างถึงใน Armis (2023)

2.2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

2.2.2.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 ได้กำหนด**หน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (CII)** ไว้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านบริการภาครัฐที่สำคัญ 3) ด้านการเงินการธนาคาร 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคมนาคม 5) ด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ 6) ด้านพลังงานและสาธารณูปโภค 7) ด้านสาธารณสุข และ 8) อื่นๆ รวมทั้งให้จัดตั้ง **หน่วยงานทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ (Sectorial CERT) และหน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล (Regulator) สำหรับ CII ในแต่ละกลุ่ม**

สำหรับสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ถูกจัดเป็นหน่วยงาน CII และเป็น Sectorial CERT กลุ่มด้านความมั่นคงของรัฐในภารกิจอื่น รวมทั้งอยู่ระหว่างขั้นตอนการรับมอบหน้าที่เป็นหน่วยกำกับดูแล Regulator สำหรับกลุ่มงานด้านความมั่นคงในภารกิจอื่น ซึ่งที่ผ่านมาสำนักข่าวกรองแห่งชาตินอกจากจะปฏิบัติภารกิจด้านไซเบอร์ตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 แล้วยังปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562 และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง ประเด็นที่ 15

2.2.2.2 หน่วยงานที่มีบทบาทนำในภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เฉพาะที่สำคัญ มีดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจผสมผสานในเชิงนโยบายและเป็นหน่วยระดับปฏิบัติ ตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 โดยมีบทบาทนำในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงมีหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (Thai CERT) เพื่อรับแจ้งเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ

2) ศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT) และศูนย์ประสานงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ด้านโทรคมนาคม (TTC-CERT) เป็นกลุ่มความร่วมมือของสถาบันการเงิน และผู้ให้บริการโทรคมนาคม ซึ่งเป็นประชาคมที่มีศักยภาพสูงทั้งด้านการผลิตรายงานข่าวสารภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการเผชิญเหตุการโจมตีทางไซเบอร์ เนื่องจากมีความพร้อมด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรที่มีความยืดหยุ่นกว่าหน่วยราชการ ทำให้สามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ที่มีคุณภาพแก่หน่วยงานทั้งในและนอกประชาคมได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้รับความเชื่อถือจากกลุ่มเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

3) กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) มีบทบาทนำด้านการบังคับใช้กฎหมาย โดยมุ่งเน้นภารกิจรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่เชื่อมโยงกับการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีเป็นหลัก ดังนั้น จึงมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านข่าวกรองเพื่อการสืบสวนติดตามพฤติการณ์ของกลุ่มอาชญากรทางไซเบอร์ทั้งในและต่างประเทศ

4) ศูนย์ไซเบอร์ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย และ กองข่าวกรองเทคนิคและเทคโนโลยีข่าวกรอง สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่เชื่อมโยงกับมิติความมั่นคงด้านการทหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อยในประเทศเป็นหลัก จึงมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง ต่อเป้าหมายกลุ่มแฮ็กเกอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ รวมถึงกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางไซเบอร์ (Hacktivist) ที่ใช้การโจมตีทางไซเบอร์เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนประเด็นผลประโยชน์ทางการเมืองหรือสังคม โดยเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรมากกว่าหน่วยประชาคมอื่น ๆ ในกลุ่มภาครัฐ

5) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นหน่วยข่าวพลเรือนที่มีภารกิจครอบคลุมการปฏิบัติการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง ในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ โดยบริบทของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงระดับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ขอบเขตของภารกิจในปัจจุบันขยายวงกว้างเกินกว่าทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี จึงเป็นปัจจัยให้ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพการผลิตรายงานข่าวกรอง ให้สามารถแจ้งเตือนหน่วยประชาคมในทุกภาคส่วนได้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์

ตารางที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานประชาคมที่มีบทบาทนำในด้านข่าวกรองภัยคุกคามทางไซเบอร์

หน่วยงาน	ขอบเขตภารกิจโดยสังเขป
สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) / ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (Thai CERT)	กำหนดนโยบายรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (CII) ในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
ศูนย์ประสานงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ (Sectorial CERT) สำหรับหน่วยงาน CII ในภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT) และ ศูนย์ประสานงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ด้านโทรคมนาคม (TTC-CERT)	เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในกลุ่มสมาชิกที่เป็นหน่วยงาน CII ภาคการเงินการธนาคาร และภาคโทรคมนาคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ รวมทั้งประสานงานและรับมือเหตุการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นต่อสมาชิก รวมถึงองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท) และ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.)	สืบสวนสอบสวนและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อน ด้วยความเชี่ยวชาญตามหน้าที่อำนาจและกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี อาทิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และกฎหมายอื่นอันเป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและความผิดอื่นที่เกี่ยวเนื่อง
ศูนย์ไซเบอร์ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย และ กองข่าวกรองเทคนิคและเทคโนโลยีข่าวกรอง สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร	บูรณาการการพัฒนาขีดความสามารถด้านไซเบอร์ของกองทัพไทย ทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และระบบบริหารจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ รวมทั้งบูรณาการการปฏิบัติการทางไซเบอร์เข้ากับการปฏิบัติการทางทหารในมิติอื่น ๆ ในลักษณะการปฏิบัติการร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.)	ปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองทางการสื่อสาร (SIGINT)

2.2.2.3 แบบอย่างของการจัดตั้งศูนย์ประสานข่าวกรองทางไซเบอร์ในต่างประเทศ

การบูรณาการความร่วมมือด้านข่าวกรองทางไซเบอร์เป็นสิ่งจำเป็น และหลายประเทศให้ความสำคัญ เพราะเป็นแนวทางที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกันไปตามภารกิจขององค์กร ซึ่งหากบูรณาการได้สำเร็จจะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยบวกต่อการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐได้อย่างเป็นองค์รวม ตามแนวคิด collaborative government โดยมีตัวอย่างของการบูรณาการภารกิจศูนย์ประสานข่าวกรองทางไซเบอร์ของต่างประเทศ ที่ไทยสามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานจัดตั้งหน่วยงานบูรณาการ ได้ดังนี้

1) Cyber Threat Intelligence Integration Center (CTIIC) ของสหรัฐฯ รัฐบาลสหรัฐฯ จัดตั้งศูนย์บูรณาการข่าวกรองภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์สำหรับผู้กำหนดนโยบายของสหรัฐฯ รวมถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์จากต่างประเทศและภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ เพื่อให้มีการประเมินข่าวกรองภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ประสานงานกัน และแบ่งปันข้อมูลอย่างทันท่วงที เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์และการละเมิดความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดย CTIIC ทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสหรัฐฯ เพื่อสร้างขีดความสามารถแบบบูรณาการ ในการปกป้องประเทศจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่ง CTIIC จะดำเนินการค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย รวมข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์ และสนับสนุนข้อมูลเพื่อบรรเทาภัยคุกคาม ประสานงาน บูรณาการ รวมถึงสร้างความร่วมมือเชิงนวัตกรรมและความสามารถ และแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนภัยคุกคามทางไซเบอร์ภายในสหรัฐอเมริกา และกองบัญชาการไซเบอร์ของสหรัฐฯ ในการปกป้องประเทศจากการโจมตีทางไซเบอร์ครั้งสำคัญ

2) Cyber and Critical Technology Intelligence Centre (CCTIC) ของออสเตรเลีย ศูนย์ข่าวกรองไซเบอร์และเทคโนโลยีที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย ทำงานร่วมกับพันธมิตรขับเคลื่อนนวัตกรรมและนำเสนอข้อมูลเชิงลึก ที่เกี่ยวกับโลกไซเบอร์และเทคโนโลยีสำคัญ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ซับซ้อนของทางรัฐบาล ลักษณะสำคัญของงานคือการใช้ความเชี่ยวชาญด้านไซเบอร์และเทคโนโลยีเพื่อประเมินข่าวกรองจากแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมด ศูนย์ตั้งเป้าหมายที่จะเป็นกระบอกเสียงประชาสัมพันธ์และได้รับความไว้วางใจในประเด็นทางไซเบอร์และเทคโนโลยี ปัจจุบันดำเนินการลงทุนในนวัตกรรมและการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อมูลเชิงลึกด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ และให้ข้อมูลการประเมินแก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจระดับสูงของประเทศ ศูนย์ยังมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับพันธมิตร ด้านการวิจัยและพัฒนาร่วมกับหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ ช่วยจัดหาทุน กำหนดรูปแบบและปรับใช้วิทยาศาสตร์การวิจัยและเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้างความยืดหยุ่นของประเทศต่อภัยคุกคามที่กำลังพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง

3) Cybersecurity Collaboration Center in Pangyo ของเกาหลีใต้ สำนักข่าวกรองสาธารณรัฐเกาหลีใต้ (NIS) เปิดศูนย์ความร่วมมือด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ ออกแบบมาเพื่อกำหนดระบบการตอบสนองต่อวิกฤติทางไซเบอร์อย่างเป็นระบบ และครอบคลุมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐเกี่ยวกับ ความปลอดภัยทางไซเบอร์และการทำงานร่วมกันเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับชาติ ศูนย์แห่งนี้จะรวบรวมผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ทั้งจากภาครัฐและเอกชนมาไว้ในที่เดียว โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ ภายในศูนย์จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องวิเคราะห์ ห้องแบ่งปันเทคโนโลยี และพื้นที่ฝึกอบรมด้านการศึกษา ศูนย์ดังกล่าวจะมีบทบาทช่วยผู้เชี่ยวชาญที่เข้ามาทำงานร่วมกัน ยิ่งไปกว่านั้น

สำนักข่าวกรองเกาหลีใต้ วางแผนที่จะพัฒนาระบบการแบ่งปันข้อมูลภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับชาติ และเพิ่มกลุ่มผู้เข้าร่วมเป็นสองเท่าในอนาคต

ตารางที่ 2.2 สรุปตัวอย่างภารกิจของศูนย์ประสานข่าวกรองทางไซเบอร์ในต่างประเทศ

หน่วยงาน	จุดเด่น
Cyber Threat Intelligence Integration Center (CTIIC) ของสหรัฐฯ	แบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนภัยคุกคามทางไซเบอร์ภายในสหรัฐอเมริกา และกองบัญชาการไซเบอร์ของสหรัฐฯ ในการปกป้องประเทศจากการโจมตีทางไซเบอร์ครั้งสำคัญ
Cyber and Critical Technology Intelligence Centre (CCTIC) ของออสเตรเลีย	มีการใช้ความเชี่ยวชาญด้านไซเบอร์และเทคโนโลยีเพื่อประเมินข่าวกรองจากแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมด โดยปัจจุบันดำเนินการลงทุนในนวัตกรรมและการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อมูลเชิงลึกด้านข่าวกรองทางไซเบอร์
Cybersecurity Collaboration Center in Pangyo ของเกาหลีใต้	รวบรวมผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ทั้งจากภาครัฐและเอกชนมาไว้ในที่เดียว โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ ภายในศูนย์จะมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องวิเคราะห์ ห้องแบ่งปันเทคโนโลยี และพื้นที่ฝึกอบรมด้านการศึกษา

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภัยคุกคามทางไซเบอร์ข้างต้น ที่ประกอบด้วยปัญหาความท้าทาย สภาพปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งหลักการแนวคิดในการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนวทางในการแก้ไข ดังนี้

2.2.3.1 จัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงาน

มาตรา 5 ของ พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562 กำหนดหน้าที่และอำนาจให้ สขช. เป็นศูนย์กลางประสานการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ และเป็นหน่วยข่าวกรองหลักในการประสานกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้ ในมาตรา 12 และ 13 กำหนดให้ สขช. จัดตั้งศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) ปฏิบัติภารกิจข้างต้น รวมถึงให้ความรู้และประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน จึงกำหนดเป้าหมายสร้างเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ ในระยะ 5 ปี ดังนี้

ระยะปีที่ 1 จัดตั้งหน่วยงานบูรณาการข่าวกรองไซเบอร์ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และกระทรวงการต่างประเทศ (กต.) เนื่องจากเป็นองค์กรหลักในระดับนโยบายความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งยังเป็นองค์กรที่ตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังมีการประสานงานกับ สขช. อย่างต่อเนื่อง

ระยะปีที่ 2 จัดตั้งหน่วยงานบูรณาการไปยังภาครัฐและเอกชนอื่น ที่อยู่นอกกลุ่มหน่วยงาน CII ด้านความมั่นคง จำนวนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และ บมจ.โทรคมนาคมแห่งชาติ เนื่องจากเป็นหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศระดับประเทศ หากถูกโจมตีทางไซเบอร์จะก่อให้เกิดความเสียหายด้านเศรษฐกิจอย่างสูง

ระยะปีที่ 3 บูรณาการไปยังหน่วยงานความมั่นคงในต่างประเทศ โดยกำหนดไว้ 2 แห่ง คือ นอกภูมิภาค ASEAN ได้แก่ สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร ส่วนในภูมิภาค ASEAN กำหนดไว้อย่างน้อย 2 ประเทศ ซึ่งทั้งหมดเป็นหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศที่มีการประสานงานกับ สขช. มาอย่างต่อเนื่อง

ระยะปีที่ 4 – 5 จัดตั้งหน่วยงานบูรณาการกับหน่วยงานภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 หน่วยงาน

2.2.3.2 กำหนดช่องทางการสื่อสาร หรือพัฒนาเชื่อมโยงแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์

การโจมตีทางไซเบอร์เกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่องโดยไม่จำกัดห้วงเวลา เพราะผู้โจมตีจะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เทคนิค และกรรมวิธี (Tactics, Technique and Procedures – TTPS) เรื่อยไปจนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น จึงควรกำหนดช่องทางการสื่อสาร หรือการพัฒนาระบบการแจ้งเตือนข่าวกรองทางไซเบอร์ให้หน่วยงานที่บูรณาการกัน ผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ปลอดภัยและสะดวก เพื่อให้กระบวนการแจ้งเตือนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และหน่วยงานในเครือข่ายสามารถนำข้อมูลไปพิจารณาใช้ประโยชน์โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา ตัวอย่างเช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลมัลแวร์ หรือ Malware Information Sharing Platform (MISP) ซึ่งเป็นระบบที่อำนวยความสะดวกให้ศูนย์ CSOC ของแต่ละหน่วยงานสามารถบันทึกข้อมูลข่าวกรองภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ตรวจพบ และใช้เป็นฐานข้อมูลกลางในการแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งข้อมูลเชิงเทคนิค (low level) และรายงานเชิงวิเคราะห์ (high level) ซึ่งจะขับเคลื่อนการพัฒนาระบบ MISP เพื่อเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มของหน่วยงานที่บูรณาการตามข้อ 2.2.3.1 หรืออาจจะเป็นช่องทางสื่อสารหรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ ก็ได้

2.2.3.3 พัฒนากลยุทธ์การสร้างสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่บูรณาการทั้งระดับ นโนบาย และระดับปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินการด้านการบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนากลยุทธ์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดแน่นแฟ้นของหน่วยสมาชิกทั้งในระดับนโยบาย และระดับผู้ปฏิบัติ ต้องมีอย่างต่อเนื่อง โดยอาจพิจารณาดำเนินการผ่านกลไกดังต่อไปนี้

1) การจัดประชุมตามสถานการณ์พิเศษ กรณีเกิดเหตุการณ์โจมตีต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของหน่วยงานสมาชิกในประชาคม หรือเหตุโจมตีที่สำคัญ ๆ ให้หน่วยงานสมาชิกขอเปิดการประชุมเฉพาะกรณีได้ และออกรายงานการรับมือกับเหตุโจมตีในนามคณะทำงานบูรณาการด้านไซเบอร์

2) การจัดประชุมสถานการณ์ตามปกติ (เป็นไตรมาส) เพื่อสรุปสถานการณ์ทางไซเบอร์ ทบทวนแผนงาน ผลการดำเนินงานของการบูรณาการประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์ โดยให้หน่วยงานในประชาคมร่วมนำเสนอข้อมูลรายงานการวิเคราะห์ ผลผลิตที่ได้จากการบูรณาการ องค์ความรู้ และเครื่องมือใหม่ ๆ

3) จัดกิจกรรม Roadshow และกิจกรรมสัมพันธ์ ทั้งในระดับนโยบาย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เช่น เยี่ยมชมศูนย์ CSOC ของแต่ละหน่วยประชาคม โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศก่อนขยายไปสู่ภาคเอกชน หน่วยงานในระดับ ASEAN และหน่วยงานนอก ASEAN ตามลำดับ

4) จัดงานเสวนาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และสถานการณ์ข่าวสารเทคโนโลยีที่น่าสนใจ เพื่อให้บุคลากรหน่วยงานในประชาคม ได้ใช้โอกาสแสดงความรู้ความสามารถหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมทั้งเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้ จนท. มีความภูมิใจในการปฏิบัติงานตามภารกิจทางไซเบอร์

ตารางที่ 2.3 แผนขับเคลื่อนการบูรณาการเครือข่ายด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ระยะ 5 ปี ของ สขช.

แผนงาน/กิจกรรม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4 -5
1. จัดตั้งหน่วยงานบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์				
1.1 จัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ กับหน่วยงานภายในประเทศ ไม่น้อยกว่า 2 แห่ง	✓			
1.2 จัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ กับหน่วยงาน CII นอกกลุ่มความมั่นคง ไม่น้อยกว่า 2 แห่ง		✓		
1.3 จัดตั้งเครือข่ายแลกเปลี่ยนข่าวกรองทางไซเบอร์กับหน่วยข่าวมิตรประเทศใน ASEAN 2 แห่ง และนอก ASEAN 2 แห่ง คือ สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร		✓	✓	
1.4 จัดตั้งเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ กับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอื่น เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 แห่ง				✓
2. กำหนดช่องทางสื่อสารหรือเชื่อมโยงแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์				
2.1 เชื่อมโยงแพลตฟอร์มกับหน่วยงาน 2 แห่ง (สมช. และ กต.)	✓			
2.2 เชื่อมโยงแพลตฟอร์มกับหน่วยงาน CII นอกกลุ่มความมั่นคง อย่างน้อย 2 แห่ง (ธปท. และ บมจ. โทรคมนาคมแห่งชาติ)		✓		
2.3 กำหนดระบบแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยข่าวมิตรประเทศ จำนวน 4 แห่ง			✓	✓
3. พัฒนากลยุทธ์การสร้างสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่บูรณาการทั้งระดับ นโนบาย และระดับปฏิบัติ				
3.1 จัดประชุมตามสถานการณ์พิเศษ	✓	✓	✓	✓
3.2 การจัดประชุมสถานการณ์ตามปกติรายไตรมาส	✓	✓	✓	✓
3.3 จัดกิจกรรม Roadshow และกิจกรรมสัมพันธ์	✓	✓	✓	✓
3.4 จัดงานเสวนาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และสถานการณ์ข่าวสารเทคโนโลยีที่น่าสนใจ	✓	✓	✓	✓

ทั้งนี้ ภายหลังการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น จะช่วยยกระดับศักยภาพในภารกิจการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถนำข้อมูลข่าวสาร และข่าวกรองที่สำคัญไปใช้สืบสวนขยายผล ระงับยับยั้ง ลดระดับความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานเครือข่ายบูรณาการ รวมทั้งผลประโยชน์ความมั่นคงของชาติ และประชาชน โดยผู้ศึกษาขอนำเสนอสรุปผลการเปรียบเทียบการดำเนินการก่อนและหลัง การสร้างเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ (AS – IS / TO - BE) ดังนี้

ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบการดำเนินการก่อนและหลังการจัดตั้ง (AS – IS / TO -BE)

AS – IS	แนวทางการพัฒนา	TO –BE
สขช. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและปฏิบัติการทางไซเบอร์เฉพาะหน่วยตนเอง	จัดตั้งหน่วยงานเป็นเครือข่ายบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์ตามแผน 5 ปี	มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นทั้งในและต่างประเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมปฏิบัติการต่อต้านภัยคุกคามทางไซเบอร์
ปัจจุบันยังไม่มีช่องทางหรือแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสำคัญทางไซเบอร์ เพื่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลในกระบวนการข่าวกรองทางไซเบอร์	กำหนดช่องทางสื่อสารหรือพัฒนา/กำหนดแพลตฟอร์มเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทาง ไซเบอร์	หน่วยงานที่บูรณาการมีช่องทางสื่อสารเฉพาะสำหรับแลกเปลี่ยนแจ้งเตือน หรือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการต่อต้านและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์
ความไว้วางใจและความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางไซเบอร์ อยู่ในระดับเบื้องต้น ไม่มีความสัมพันธ์เชิงลึก	พัฒนากลยุทธ์การสร้างสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่บูรณาการทั้งระดับ นโนบาย และระดับปฏิบัติ	หน่วยงานและบุคลากรของเครือข่ายบูรณาการมีความร่วมมือด้านข่าวสาร ด้านการปฏิบัติการ ด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาบุคลากรทางไซเบอร์

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาและแนวทางบริหารจัดการ

ปัจจัยสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อความความสำเร็จ ในการบูรณาการเครือข่ายข่าวกรองทางไซเบอร์ มีดังนี้

2.2.4.1 ปัญหาด้านงบประมาณ

ในการบริหารโครงการที่มีแผนงานเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ หรือการประสานงานร่วมกับหลายหน่วยงาน ต้องใช้งบประมาณสูง เนื่องจากมีความจำเป็นในการจัดกิจกรรม การประชุม และการพัฒนาสัมพันธ์ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล หากมีการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายด้านการเงินอาจส่งผลกระทบให้ไม่สามารถคงสถานะความเป็นคณะทำงานได้ เพราะได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ

แนวทางบริหารจัดการ: ใช้กลไกของ ศป.ข. ช่วยบริหารจัดการในระยะแรกของการจัดตั้งคณะบูรณาการ โดย สขช. จะต้องแสดงให้หน่วยประชาคมมองเห็นโอกาส และประโยชน์จากช่องทางของคณะบูรณาการ เพื่อดึงดูดให้หน่วยงานในประชาคมต้องการเข้าร่วม และคงสถานะในการเป็นคณะบูรณาการ เกิดการปฏิบัติการร่วม เพื่อสร้างผลผลิตด้านการข่าวกรองทางไซเบอร์ แจกจ่ายให้กับหน่วยงานในประชาคมข่าวกรอง เมื่อผลผลิตที่ได้จากคณะบูรณาการแสดงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ จะทำให้เหตุผลความจำเป็นในการขอสนับสนุนงบประมาณมีความเหมาะสมต่อไป รวมทั้งเร่งผลักดันให้มีการเสนอแผนงานโครงการบูรณาการของหน่วยงานประจำปี

2.2.4.2 ปัญหาความร่วมมือในการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศระหว่างหน่วยงาน

หลายครั้งเมื่อมีการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน กลับไม่มีการผลักดันในระดับนโยบายเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับปฏิบัติ ส่งผลให้ระบบถูกทิ้งร้าง

เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดนำข้อมูลสำคัญบันทึกลงในระบบ เมื่อมีข้อมูลไม่เพียงพอหรือข้อมูลไม่มีคุณภาพจะส่งผลให้ไม่มีผู้เข้าใช้งานระบบ รวมทั้งระบบไม่สามารถแสดงผลลัพธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนคณะทำงานเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพต่อการนำไปวางแผนและใช้ประโยชน์ ต่อมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ร่วมกัน

แนวทางบริหารจัดการ: ผลักดันให้หน่วยงานประชาคมใช้งานระบบ MISP หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ ที่กำหนดร่วมกัน โดยอาจจัดทำในลักษณะตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานเชิงสถิติว่าหน่วยงานใดเข้าบันทึกข้อมูล และสามารถใช้ประโยชน์จากระบบได้มากน้อยตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นต้องผลักดันให้กรอบการทำงานเชิงบูรณาการด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ ถูกบรรจุเข้าไปอยู่ในแผนงานโครงการของหน่วยงาน รวมทั้งการสร้างคุณภาพของรายงานข่าวกรอง และข้อมูลที่นำไปแชร์ เพื่อให้หน่วยงานเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ จากการประสานความร่วมมือและบูรณาการข่าวกรองทางไซเบอร์

2.2.4.3 ปัญหาความไว้วางใจ

เป็นปัญหาหลักที่สำคัญ สำหรับการบรูณาการด้านข่าวกรองทางไซเบอร์ระหว่างประชาคม เนื่องจากปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นปัญหาที่กระทบต่อระบบสารสนเทศในองค์กร และมักเกี่ยวข้องกับข้อมูลอ่อนไหว ซึ่งกระทบต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่ตกเป็นเป้าโจมตี และอาจส่งผลให้หน่วยงานถูกฟ้องร้องและดำเนินคดี หากมีข้อมูลของหน่วยงานรั่วไหลสู่สาธารณะ หลายหน่วยงานจึงเลือกที่จะปิดบังปัญหา และนำเสนอเฉพาะส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเท่านั้น

แนวทางบริหารจัดการ: จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานในการเก็บรักษาหรือเปิดเผยข้อมูลระหว่างสมาชิกคณะทำงาน โดยให้เป็นข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่าย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลอ่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน จะไม่รั่วไหลหรือถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต นำไปสู่ความไว้ใจระหว่างหน่วยงานให้กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลของตนเองมากขึ้น

2.2.4.4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการตามข้อเสนอ ได้แก่ จนท.ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ต้องมีวิสัยทัศน์/ทัศนคติที่เห็นถึงความจำเป็นความสำคัญในภารกิจด้านไซเบอร์ การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการและการได้รับการสนับสนุนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และข่าวกรองที่มีความสำคัญมีคุณภาพ

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

การบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องใช้ความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะด้านการบูรณาการ การรับฟังความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความท้าทายซับซ้อนของงานที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ดังนั้นผู้นำการขับเคลื่อนข้อเสนอ จึงจะต้องมีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็น ดังนี้

2.3.1 ทักษะทางเทคนิค

ใช้เมื่อรู้อย่างแน่ชัดว่าปัญหานั้นคือสิ่งใด ต้องมีทางออกชัดเจน ทั้งนี้ ทักษะทางเทคนิค คือสิ่งที่มาพร้อมกับการเข้ารับการศึกษา การเข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะทางในด้านต่าง ๆ

2.3.2 ทักษะในการปรับตัว

ใช้เมื่อไม่รู้แน่ชัดว่าปัญหานั้นคือสิ่งใด ไม่มีคำตอบสำหรับการแก้ไขปัญหาอย่างแน่นอน จะต้องมีการนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา โดยมากปัญหามักเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด จึงทำ

ให้ไม่สามารถเตรียมหนทางแก้ไขปัญหาได้ทัน สิ่งจำเป็นสำหรับทักษะการปรับตัวคือ ความสามารถในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับคู่สนทนา

2.3.3 ทักษะการรับรู้ภายใน (inner work)

เป็นทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง นักวิจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ค้นพบว่า ทักษะดังกล่าวเป็นสิ่งบ่งชี้ประสิทธิภาพของการเป็นผู้นำที่ดี เนื่องจากผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะสามารถนำพาให้เกิดผลผลิตและผลกำไรได้ในระดับสูง การรับรู้ภายในทำให้ผู้นำสามารถอ่านสถานการณ์ภายนอกได้อย่างถูกต้อง ในการจัดตั้งคณะทำงานการบูรณาการเครือข่ายประชาคมข่าวกรองทางไซเบอร์ จะต้องทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน ซึ่งมีองค์ประกอบและวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งงานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เป็นงานที่มีความเครียดและความกดดันในระดับสูง เนื่องจากต้องแบกรับความคาดหวังขององค์กร และมักเป็นงานที่หลายคนมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญ ดังนั้น ผู้นำในการบริหารจัดการคณะทำงานดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถอ่านสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง จัดการความขัดแย้งโดยไม่สร้างความแคลงใจ หรือผลกระทบให้กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รวมทั้งสามารถสร้างแรงจูงใจผลักดันให้บุคลากรเกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหน่วยงานอย่างเต็มใจ

2.3.4 ทักษะการรับรู้ภายนอก (outer work)

เป็นทักษะในการแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ว่ามีการวางแผนในการพัฒนาอย่างไร โดยวัดจากระดับความสำเร็จของงาน ทั้งในด้านประสิทธิภาพ การรับผิดชอบ การวัดผลได้ การมองเห็นได้ เป็นจุดเด่นของการรับรู้ภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการภายในองค์กร

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.2561-2580). (2566) : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651 เมื่อ 5 ก.ค.2566

Armis Security Ltd. (2023). *Better Cybersecurity with Alignment to the NIST Framework*. สืบค้นจาก https://www.armis.com/solutions/nist/ เมื่อ 31 ก.ค. 2566

Bonfanti , M. E. Cyber, Intelligence, and Security. In *Cyber Intelligence: In Pursuit of a Better Understanding for an Emerging Practice* (1st ed., Vol. 2). Tel Aviv, Israel , 2018 , pp. 105-118.

Böhm, Isabelle & Lolagar, Samuel. (2021). Open source intelligence: Introduction, legal, and ethical considerations. *International Cybersecurity Law Review.* 2. 10.1365/s43439-021-00042-7.

Cyber and Critical Technology Intelligence Centre. *Cyber and Critical Technology Intelligence Centre | Office of National Intelligence.* สืบค้นจาก https://www.oni.gov.au/national-intelligence-community/cctic เมื่อ 2 ก.ค. 2566

D. Fernández Vázquez, O. Pastor Acosta, C. Spirito, S. Brown and E. Reid, "Conceptual framework for cyber defense information sharing within trust relationships," *2012 4th International Conference on Cyber Conflict (CYCON 2012)*, Tallinn, Estonia, 2012, pp. 1-17.

ENISA (2020). *ENISA unveils its New Strategy towards a Trusted and Cyber Secure Europe*. สืบค้นจาก https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-unveils-its-new-strategy-on-cybersecurity-for-a-trusted-and-cyber-secure-europe เมื่อ 7 ส.ค.66

Fromiti. (2023). *Organized crime / cybercrime module 13 key issues: Criminal groups engaging in cyber organized crime.* สืบค้นจาก https://www.unodc.org/e4j/zh/cybercrime/module-13/key-issues/criminal-groups-engaging-in-cyber-organized-crime.html เมื่อ 1 ก.ค. 2566

Hilbert, M. (2020). Digital technology and social change: the digital transformation of society from a historical perspective. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, Jun 22(2), 189-194. doi: 10.31887/DCNS.2020.22.2/mhilbert. PMID: 32699519; PMCID: PMC7366943.

NT cyfence (2020). สรุปสถิติภัคุกคาม ปี 2565 จากศูนย์ CSOC ของ NT cyfense. สืบค้นจาก https://www.cyfence.com/article/2022-threat-statistics-summary-from-csoc-by-nt-cyfence/ เมื่อ 7 ส.ค.66

Thought Bridge. (2023). *Integrated Model of Leadership©: KI Thoughtbridge Adaptive Development.* สืบค้นจาก https://www.kithoughtbridge.com/about-us/integrated-model-of-leadership เมื่อ 1 ก.ค.2566

The National Counterintelligence and Security Center. (2023). *How We Work*. สืบค้นจาก https://www.dni.gov/index.php/ncsc-how-we-work/241-about/organization/cyber-threat-intelligence-integration-center เมื่อ 2 ก.ค. 2566

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นายรัชภูมิ เวียงสิมา

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี อักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2530

ประสบการณ์การรับราชการ

- ปี 2531 จนถึง 2558 ปฏิบัติหน้าที่ประจำ สำนักปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2548 ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ซักถาม/หัวหน้าชุดซักถามประจำ ศูนย์วิวัฒน์สันติ จ.ปัตตานี กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 (กอ.รมน.ภาค 4)
- ปี 2549 จนถึง 2558 ปฏิบัติหน้าที่ ประจำ ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ ภาค 3 (ศป.ข.ภาค 3)
- ปี 2558 จนถึง 2561 ปฏิบัติหน้าที่อัครราชทูตที่ปรึกษา ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมะนิลา
- ปี 2563 นักการข่าวเชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปี 2564 จนถึงปัจจุบัน ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ